

FYLKESMANNEN I HEDMARK

Miljøvern

Rendalen kommune

e-post: postmottak@rendalen.kommune.no

Saksbehandler, innvalgstelefon
Ståle Sørensen, 62 55 11 70

Vår dato
23.08.2016
Arkivnr.
434.11

Vår referanse
2016/5417-13
Deres referanse

Forlengelse av virketid for skadefellingstillatelse på ulv i deler av Rendalen, Tynset, Tolga og Engerdal kommuner

Vi viser til søknad fra Sølendalen hamnelag datert 21.8. om forlengelse av skadefellingstillatelsen på ulv når denne går ut 23.8 kl. 12:00. Beitelaget har den 13.8. iverksatt sinking av sau etter pålegg fra Mattilsynet, men fremdeles mangler mange dyr som hamnelaget mener det er sannsynlig at er i live. Det er så langt sanket ca. 1100 dyr av 2000 sluppet. Muntlig beskjed om at fellingstillatelsen vil bli forlenget ble gitt kommunen 23.8 kl. 14:00.

Bakgrunn

Det har siden begynnelsen av juli blitt dokumentert svært omfattende skader og tap av sau i beiteområdet. Rovbasen er ikke oppdatert med alle dokumenterte skadefunn, men ifølge SNO er det nå registrert rundt 150 skader. Skadene har skjedd i Sølendalen hamnelag sitt beiteområde, hovedsakelig i to områder. Dette er ved Storlegda lengst sør i Spekedalen og ved Gråhøgda. På morgenen den 28.7. ble det felt en hannulv i området. Kort tid etter dette ble det oppdaget nye skader i området. Skadene har fortsatt fram til nå. Ut fra skademønster og omfang vurderes det som sannsynlig at det er to ulver i området. Natt til 15.8. var det nye angrep ved Skjellåvollen. Mattilsynet har gitt pålegg om sinking av alle sauer og lam fra 13.8. i vedtak av 11.8. Fra hamnelagets søknad om forlengelse av fellingstillatelsen framgår at hamnelaget fortsatt mangler ca. 400 sau. De har fortsatt folk ute i beiteområdet hver dag for å fortsette sinkinga. I tillegg beiter det ca. 300 storfe i det samme området. Siste dokumenterte skade i området stammer fra 18.8., og denne skaden ble da vurdert av SNO til å være 2-3 dager gammel.

Lovgrunnlaget

Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er Lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 18 første ledd bokstav b og 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) §§ 8 og 9, jf. også § 4 første ledd bokstav e og § 7.

I henhold til § 1 i rovviltforskriften skal det sikres en bærekraftig forvaltning av rovvilt, og innenfor denne rammen skal forvaltningen også ta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert, slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter. Gjennom forvaltningsplanen for

Postadresse:
Postboks 4034
2306 Hamar

Kontoradresse:
Parkgt 36
2317 Hamar

Telefon Statens hus:
Sentralbord: 62 55 10 00

Telefaks:
62 55 10 31

Org.nr.: 974 761 645
Banknr. 7694.05.01675

E-post: fmhepost@fylkesmannen.no

Internett: www.fylkesmannen.no

rovvilt i Hedmark forsøker man å oppnå den todelte målsettingen, blant annet ved at det er definert hvor henholdsvis beitedyr og rovvilt skal ha prioritet.

Region 5 (Hedmark) skal ha 10 årlige ynglinger av gaupe, fem av jerv og tre av brunbjørn, jf. rovviltforskriften § 4 første ledd bokstav e. Sammen med region 4 (Oslo, Akershus og Østfold) skal Hedmark ha 4–6 årlige ynglinger av ulv, hvorav 3 skal ha skjedd i revir som i sin helhet ligger i Norge, jf. § 4 første ledd bokstav b. Når bestandsmålet for den enkelte art er oppnådd, fatter rovviltnemnda en kvote for betinget skadefelling, jf. § 8.

Rovviltnemndene i region 4 og 5 fattet den 3.6.2016 vedtak om en betinget skadefellingskvote på åtte ulver. Søknader om skadefelling behandles av Fylkesmannen innenfor den rammen som er satt av rovviltnemnda og Miljødirektoratet, jf rovviltforskriften § 9 første ledd.

Ved behandling av søknader om skadefelling skal føringene i forvaltningsplanen for rovvilt tillegges vekt, og felling kan bare gjennomføres om det ikke finnes andre tilfredsstillende løsninger ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Bestemmelsens andre ledd bokstav a til d slår fast at det skal tas særlig hensyn til:

- områdets betydning som beitemark
- skadenes omfang og utvikling
- potensialet for fremtidige skader
- muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

En skadefellingstillatelse skal være rettet mot bestemte skadegjørende individ, og vedtaket skal være begrenset til tid, rom og antall dyr. Ved hver fellingstillatelse gis det en økonomisk ramme som fellingsforsøket skal gjennomføres i henhold til.

Fylkesmannens vurdering

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. § 8. Fylkesmannen viser til at vedtaket blant annet baserer seg på sist tilgjengelig kunnskap om ulvens bestandssituasjon og utvikling i Norge; det vises til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3, samt til den siste felles gjennomgangen av bestandssituasjonen for ulv i Skandinavia som er fra 1. juni 2016 med rapporten «Bestandsovervåking av ulv vinteren 2015-2016. Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia NR: 1, 2016». Rapporten er utarbeidet av Høgskolen i Hedmark i samarbeid med Viltskadecenteret Grimsø, Skandulv, Rovdata og Vilt- og Fiskeriforskningen i Sverige. "Føre-var-prinsippet" i § 9 kommer til anvendelse i situasjoner hvor en ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter Fylkesmannens syn er ikke dette tilfelle i denne saken. Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen som ulvebestanden blir utsatt for, bl.a. gjennom Liberg m.fl. (2011), jf § 10. Fylkesmannen viser til forvaltningsplanen for rovvilt i Hedmark sin inndeling av fylket i to forvaltningsområder, og ut i fra dette vurderes det slik at lokaliseringen av dette uttaket ikke vil påføre bestanden irreversibel skade, jf. § 12. Naturmangfoldloven § 11 gjelder kostnadene ved miljøforringelse, og anses ikke som relevant her.

I forvaltningsplanen for rovvilt i Hedmark er fylket inndelt i to ulike forvaltningsområder. Det aktuelle beiteområdet hvor skaden nå har skjedd ligger i blått område. Den blå sonen er viktig for å oppnå bestandsmålsettingene for rovviltartene, men rommer også noen viktige beiteområder. Sølendalen regnes som et slikt område, og innenfor dette området skal hensynet til beitedyr prioriteres. Med hensyn til rovviltforskriften § 9 annet ledd bokstav a vil Fylkesmannen karakterisere det aktuelle området som et viktig beiteområde for sau, jf. også forvaltningsplanen for rovvilt i Hedmark.

Det foreligger et betydelig skadeomfang, jf. § 9 annet ledd, bokstavene b og c. Hamnelagets leder oppgir i telefonsamtale den 23.8. at de bare har funnet en håndfull sau de siste dagene, og at de fortsatt savner rundt 400 dyr. Det foreligger dokumentasjon på et svært høyt antall skader i området, over 180 dyr er gjenfunnet skadd eller drept. Ut fra den omfattende skadedokumentasjonen er det grunn til å anta at mange av de dyrene som savnes er tapt til ulv. Angrepene av ulv har pågått over lang tid, og har medført mye urolighet i flokkene. Det er ut fra situasjonen naturlig å anta at en del dyr kan ha beveget seg nokså langt ut fra de tradisjonelle beiteområdene, og derfor er vanskeligere å finne. I besetninger som taper dyr til rovvilt vil de langsiktige konsekvensene i forhold til avlsarbeid og stabilitet i besetningen øke jo større andel av besetningen som tapes. Å forhindre ytterligere tap av dyr som fortsatt er i beiteområdet blir derfor av ekstra stor verdi for de besetningene som nå allerede har tapt mye dyr. Det beiter ca. 300 storfe i området. Det er ikke dokumentert skader av ulv på storfe i beiteområdet, men hamnelaget oppgir at et dyr er savnet. Erfaringsmessig er det stor variasjon mellom områder når det gjelder grad skade på storfe fra ulv. I denne saken anser Fylkesmannen at hensynet til gjenværende sau i området er det viktigste når det gjelder skadepotensiale. Fylkesmannen vurderer at det fortsatt er et relativt stort skadepotensiale om ulv fortsatt skal ha tilhold i området.

Hamnelaget er i gang med sanking, men arbeidet tar tid fordi de nå må sanke i andre områder enn der sauene tradisjonelt går, i tillegg til de tradisjonelle beiteområdene. På kort sikt er det vanskelig å gjennomføre andre forebyggende tiltak som i tilstrekkelig grad kan forhindre skade, jf. rovviltforskriften § 9 annet ledd bokstav d.

SNO har orientert Fylkesmannen om at det er sannsynliggjort at det er snakk om to ulver som har gjort skade i beiteområdet. SNO baserer disse vurderingene ut i fra tidspunktene for enkelte av skadetilfellene, og avstanden mellom disse aktuelle skadestedene, og opplyser at det er gjort skader på ulike steder til omtrent samme tid. Vurderingene til SNO er i tillegg basert på at det er noe ulikt skade- og bittmønster, samt at det er gjort en pålitelig synsobservasjon i området ved Steinfjellet på samme tid som det ble gjort skade i noe avstand fra observasjonen.

Ut fra hensynet til beitedyr, den ekstraordinære skadesituasjonen og potensialet for nye skader dersom ulvene fortsatt oppholder seg i området, forlenger Fylkesmannen virketida til fellingstillatelsen på to ulver i beiteområdet til Sølendalen Hamnelag.

Konklusjon:

Ut fra en samlet vurdering med vektlegging av potensialet for framtidige skader dersom ulv fortsatt oppholder seg innenfor beiteområdet til Sølendalen Hamnelag, forlenger Fylkesmannen skadefellingstillatelsen på to – 2 – ulver innenfor et nærmere avgrenset område og tidsrom som framgår av vilkårene for tillatelsen. Rendalen kommune får ansvaret for å lede gjennomføringen av fellingsforsøket.

Følgende vilkår er knyttet til fellingstillatelsen:

1. Fellingsområdet er avgrenset til dette området: Nord for fv. 217 fra Isterfossen i Engerdal til Åkrestrømmen i Rendalen, øst for fv. 30 i Rendalen og Tynset kommuner, sør for Glomma i Tynset og Tolga kommuner, og vest for fv. 26 i Tolga og Engerdal kommuner sørover til Isterfossen.
2. Fellingstillatelsen gjelder felling av to – 2 – ulver i tidsrommet **23.8.2016 kl. 12:00 til 30.8.2016 kl. 12:00.**
3. Rendalen kommune er ansvarlig for gjennomføring av fellingsforsøket. Fylkesmannen krever at det er **kun** personer oppført på liste oversendt Fylkesmannen som har

anledning til å delta i fellingsforsøket. Hvis det blir endring må Fylkesmannen ha skriftlig beskjed om dette. Fylkesmannen krever at deltakerne i fellingslaget - jegere og hundeførere - oppfyller kravene til og innehar lisens, jf kravene i Forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst, av 22.3.2002 nr 313, §§ 13 og 14. Deltakerne på fellingsforsøket - jegere og hundeførere - skal ikke være siktet eller under etterforskning, dømt eller ilagt forelegg for brudd på naturmangfoldloven, viltloven eller våpenloven, eller forskrifter hjemlet i disse.

4. Ulv som blir felt i medhold av denne tillatelsen er viltfondets eiendom. Ingen kan derfor på noen måte gjøre seg nytte av felt dyr eller deler av dyret (inkl. hår, blod) uten nærmere samtykke fra Miljødirektoratet. Felt dyr skal så raskt som mulig bringes til Norsk institutt for naturforskning, Trondheim. Hvordan frakt skal finne sted, avklares med Fylkesmannen.
5. Fellingsstedet skal kunne påvises dersom Fylkesmannen, SNO eller politiet krever dette.
6. Ved felling skal det benyttes våpen og ammunisjon godkjent for storviltjakt, jf forskrift om utøvelse av jakt og fangst, fastsatt av Direktoratet for naturforvaltning den 22. mars 2002, jf § 15 og 16.
7. Felling eller forsøk på felling av ulv skal **umiddelbart** meldes til Fylkesmannen og politiet. Dersom ulv skadeskytes, avgjør Fylkesmannen hvordan videre ettersøk skal gjennomføres. Generelt for ettersøk av gaupe, bjørn, jerv og ulv gjelder bestemmelsen i rovviltforskriften § 17.
8. Fellingslaget skal melde tilbake til Fylkesmannen minimum **en gang pr. døgn** om gjennomføringen av fellingsforsøket. **Dersom fellingslaget får kontakt med ulv, skal Fylkesmannen varsles oftere så vidt det er praktisk gjennomførbart.** Etter kontortid (08.00-15.00) kan Fylkesmannen kontaktes via vakttelefonen – tlf. nr. 970 29 840.
9. Alle medlemmer av fellingslaget som deltar i fellingsforsøket skal ha kopi av dette brevet og være kjent med vilkårene for fellingstillatelsen.
10. Fylkesmannen kan til enhver tid endre ett eller flere av vilkårene, eller inndra fellingstillatelsen.

Dersom ulv skadeskytes eller felles, skal det gis melding på vakttelefonen nr 970 29 840.

Vedtaket er fattet med hjemmel i Lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd bokstav b, jf forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften), § 9, jf. §§ 1 og 8. Fylkesmannen viser til at vedtaket er et enkeltvedtak som kan påklages etter bestemmelsene i Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker, av 10.2.1967, § 28. Klagefristen er **tre – 3 – uker** fra mottakelsen av dette brev. Eventuell klage på vedtaket skal stiles til Miljødirektoratet, men sendes via Fylkesmannen.

Med hilsen

Kristine Schneede e.f.
ass. miljøverndirektør

Ståle Sørensen
seniorrådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes ut uten signatur.

Kopi til:

Fellingsleder i Rendalen

Mattilsynet

Statens naturoppsyn

Politiet

Tynset kommune

Tolga kommune

Fylkesmannen i Oslo og Akershus